

STRATEGIA ENERGETICĂ A ROMÂNIEI – ECHILIBRUL DINTRE *HARD POWER* ȘI DIPLOMAȚIA ENERGETICĂ –

Lect. univ. dr. Andra-Ioana PÎNZARIU

Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, Sibiu

DOI: 10.55535/GMR.2025.1.10

Energy security is a fundamental element of a state's stability, especially for countries in Eastern Europe, where Russia has consolidated its influence through its energy resources. Romania, located in the Black Sea region, faces specific challenges arising from regional dependence on Russian gas and the associated geopolitical risks. In this context, the application of the smart power concept, developed by Joseph Nye, becomes essential for ensuring national energy security. Energy security is a key pillar of national stability, particularly in Eastern Europe, where reliance on external energy resources can be used as a geopolitical leverage.

Romania strengthens its energy security through a combination of hard power strategies (diversification of energy sources, expansion of nuclear capacity, investments in renewables) and energy diplomacy (strategic partnerships with Western states and integration into European energy networks). This article analyzes the measures implemented and the challenges faced, highlighting the need for a balanced approach to reduce energy vulnerabilities.

Keywords: energy security; smart power; energy diplomacy; energy independence; regional geopolitics;

INTRODUCERE

Securitatea energetică a devenit una dintre principalele preocupări ale statelor europene, în contextul creșterii tensiunilor geopolitice și al folosirii energiei ca instrument de influență politică. În special, dependența Europei de importurile de gaze naturale din Rusia a reprezentat o vulnerabilitate majoră, exploatată strategic de Moscova pentru a-și exercita influența în regiune. În acest context, România se confruntă cu provocarea de a-și proteja independența energetică, de a-și moderniza infrastructura și de a-și diversifica sursele de aprovizionare.

Conceptul de *smart power*, teoretizat de Joseph Nye, oferă un cadru de analiză relevant pentru strategiile adoptate de România în domeniul energetic. Acesta implică utilizarea simultană a elementelor de *hard power* (puterea coercitivă, bazată pe resurse materiale și capacități strategice) și *soft power* (influența bazată pe atractivitate, cooperare și parteneriate internaționale). Astfel, România își poate consolida poziția energetică atât prin măsuri economice și tehnologice (dezvoltarea capacităților interne de producție), cât și prin strategii diplomatice și alianțe cu statele occidentale.

Obiectivul principal al acestui articol este de a analiza, printr-o abordare holistică, de tip calitativ, măsurile adoptate de România pentru a-și asigura securitatea energetică și a contracara influența Rusiei în regiunea Mării Negre.

SECURITATEA ENERGETICĂ A ROMÂNIEI – ELEMENTE DE *HARD POWER*

Situată strategic la granița de est a Uniunii Europene și în proximitatea Mării Negre, România se confruntă cu provocări semnificative în asigurarea securității energetice, în special în contextul influenței exercitate de Federația Rusă în regiune. Securitatea energetică, definită ca „modalitatea de aprovizionare cu energie,

*Dependența
Europei de
importurile de
gaze naturale
din Rusia a
reprezentat o
vulnerabilitate
majoră,
exploatată
strategic de
Moscova pentru
a-și exercita
influența în
regiune.*

România a adoptat o serie de măsuri strategice menite să îmbunătățească securitatea energetică și să reducă dependența de importurile de energie. Conform Strategiei Energetice a României 2025-2035, obiectivele includ diversificarea surselor de energie, creșterea eficienței energetice și dezvoltarea infrastructurii energetice.

la prețuri adecvate și stabile, prin infrastructuri critice protejate, care ajută la susținerea performanței economice” (*Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani*, 2015), reprezintă o componentă esențială a securității naționale a României.

Un studiu al Universității Naționale de Apărare „Carol I” subliniază că „Rusia a devenit o amenințare la adresa securității energetice și economice a României” (Băhnăreanu, 2014). Această influență se manifestă prin controlul asupra resurselor energetice și a infrastructurii de transport, precum și prin utilizarea prețurilor la energie ca pârghie de presiune politică.

Pentru a contracara aceste provocări, România a adoptat o serie de măsuri strategice menite să îmbunătățească securitatea energetică și să reducă dependența de importurile de energie. Conform *Strategiei Energetice a României 2025-2035*, obiectivele includ diversificarea surselor de energie, creșterea eficienței energetice și dezvoltarea infrastructurii energetice (*Strategia Energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050*, 2024).

Aceste măsuri vizează atât consolidarea capacităților interne de producție, cât și integrarea în rețelele energetice europene, pentru a asigura o aprovizionare stabilă și sigură cu energie. Investițiile în capacități de producție au fost limitate, în ultimele decenii. Rusia, prin intermediul companiilor sale energetice și al influenței politice, a exercitat presiuni asupra țărilor din regiunea Mării Negre, utilizând energia ca instrument de *hard power*. De asemenea, au fost identificate acțiuni de război hibrid, inclusiv atacuri cibernetice asupra infrastructurii critice și utilizarea organizațiilor neguvernamentale pentru a influența deciziile politice în domeniul energetic. În acest context, România își propune să-și consolideze securitatea energetică prin diversificarea surselor de energie, reducând, astfel, dependența de importuri și sporind autonomia energetică. În conformitate cu *Strategia Energetică a României 2025-2035*, unul dintre obiectivele principale este „diversificarea surselor de alimentare cu energie și a rutelor, prin implicarea tuturor partenerilor regionali” (*Strategia Energetică a României*, ib.).

Un alt important proiect pentru atingerea acestui obiectiv este exploatarea gazelor naturale din Marea Neagră, care reprezintă

o oportunitate strategică de valorificare a resurselor interne și de reducere a dependenței de importurile de gaze. România dispune de rezerve semnificative în platoul continental al Mării Negre, iar exploatarea acestora ar putea aduce beneficii economice și geopolitice majore.

Conform Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, se subliniază necesitatea „implementării cu celeritate a cadrului legal necesar deciziilor finale de investiție în exploatarea resurselor de gaze naturale din zona Mării Negre” (Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, 2020). În acest sens, România a adoptat modificări legislative esențiale, cum ar fi Legea Offshore (<https://www.enpg.ro/romanas-offshore-wind-potential-policy-pathways-for-sustainable-development/>), pentru a încuraja investițiile în explorarea și exploatarea zăcămintelor maritime. Exploatarea acestor resurse ar putea transforma România într-un furnizor regional de energie, asigurând atât aprovizionarea internă, cât și posibilitatea de a exporta gaze către piețele europene. Estimările sugerează că zăcămintele din Marea Neagră ar putea acoperi consumul intern al României pentru următoarele decenii și ar contribui semnificativ la veniturile bugetare prin taxele și redevențele impuse investitorilor. Pentru a facilita valorificarea resurselor de gaze din Marea Neagră, România a investit în infrastructura de transport al gazelor naturale. Un proiect-cheie în acest sens este conducta BRUA (Bulgaria-România-Ungaria-Austria), care va permite conectarea României la coridoarele europene de transport al gazelor, reducând dependența de importurile din Rusia și consolidând integrarea în piața energetică a Uniunii Europene (<https://isc.gov.ro/Proiectul%20BRUA.html>). În paralel cu această investiție, România explorează și alte rute alternative pentru transportul gazelor extrase din Marea Neagră, având în vedere posibilitatea de a dezvolta interconectări cu Grecia și Turcia, ceea ce ar oferi acces la terminalele de gaze naturale lichefiate (GNL) din Mediterană.

Pe lângă gazele naturale, România investește și în extinderea producției de energie nucleară și regenerabilă. Putem aminti, în acest context, *Strategia Energetică a României*, care prevede: construcția de noi reactoare nucleare la Cernavodă și dezvoltarea reactoarelor

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Conducta BRUA (Bulgaria-România-Ungaria-Austria) va permite conectarea României la coridoarele europene de transport al gazelor, reducând dependența de importurile din Rusia și consolidând integrarea în piața energetică a Uniunii Europene.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 subliniază importanța dezvoltării de noi capacități pe surse regenerabile de energie și integrarea cu alte piețe din regiune. Aceste măsuri reflectă și angajamentul României de a-și diversifica sursele de energie și de a-și consolida securitatea energetică prin inițiative de hard power și strategii de soft power.

modulare mici (SMR), în parteneriat cu SUA, precum și creșterea capacităților de producție a energiei regenerabile (energie eoliană și solară), conform angajamentelor asumate în cadrul Green Deal-ului european.

Aceste inițiative nu doar că reduc amprenta de carbon a României, dar contribuie și la creșterea rezilienței sistemului energetic național prin diversificarea mixului energetic. România se angajează să crească ponderea energiei regenerabile în consumul final brut de energie, conform angajamentelor asumate în cadrul Uniunii Europene. *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030* subliniază, în acest sens, importanța dezvoltării de noi capacități pe surse regenerabile de energie și integrarea cu alte piețe din regiune. Aceste măsuri reflectă și angajamentul României de a-și diversifica sursele de energie și de a-și consolida securitatea energetică prin inițiative de *hard power*, menționate anterior, și strategii de *soft power*.

SOFT POWER – DIPLOMAȚIA ENERGETICĂ ȘI PARTENERIATELE STRATEGICE

În paralel cu măsurile de *hard power*, România a dezvoltat o strategie de diplomație energetică menită să consolideze poziția sa pe piața energetică europeană și să atragă investiții strategice. Aceste eforturi urmăresc deopotrivă diversificarea surselor de aprovizionare, atragerea de investiții și integrarea în rețelele energetice regionale și europene.

Un exemplu este parteneriatul strategic cu Statele Unite ale Americii, lansat la 11 iulie 1997, „cu prilejul vizitei la București a președintelui SUA” (MAE, Parteneriatul strategic România – SUA, 2025), și care a evoluat semnificativ în domeniul energetic. În cadrul acestuia, s-au dezvoltat proiecte comune, precum construirea reactoarelor 3 și 4 de la Cernavodă și implementarea reactoarelor modulare mici (SMR) la Doicești. Aceste inițiative, pe de o parte, sporesc capacitatea energetică a României, iar pe de altă parte, întăresc relațiile bilaterale cu un aliat strategic. De asemenea, România participă activ la *Inițiativa celor Trei Mări* (<https://www.mae.ro/node/49437>), o platformă care promovează interconectivitatea în domeniul energiei, transporturilor și digitalizării între țările din Europa Centrală și de Est. Această inițiativă

facilitează dezvoltarea infrastructurii energetice și diversificarea surselor de aprovizionare, reducând dependența de furnizori externi. Conform unui articol din *Contributors.ro*, „*diplomația energetică a devenit un pilon central al parteneriatului strategic dintre România și SUA, incluzând proiecte comune în domeniul nuclear și al gazelor naturale.*” (Felea, 2018).

De asemenea, România își extinde cooperarea cu alte state europene și cu organizații internaționale pentru a-și diversifica sursele de energie și a-și întări securitatea energetică. Astfel, parteneriatul strategic cu Azerbaidjan vizează diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze naturale și dezvoltarea infrastructurii energetice regionale. Un exemplu notabil este colaborarea dintre Romgaz și compania azeră SOCAR, care au semnat un Memorandum de Înțelegere pentru a explora oportunitățile de dezvoltare a unui proiect de gaze naturale lichefiate la Marea Neagră. Acest proiect, cunoscut anterior sub numele de AGRI (Azerbaidjan-Georgia-România Interconnector), implică construirea unei stații de lichefiere în Georgia, transportul GNL peste Marea Neagră și o stație de regazeificare în România, facilitând, astfel, transportul gazelor din regiunea caspică către Europa (MAE, Parteneriatul Strategic între România și Republica Azerbaidjan, 2024). În plus, România și Azerbaidjan colaborează la dezvoltarea Coridorului Verde, un proiect care prevede construirea unui cablu submarin de 1.100 km pentru a transporta energie electrică produsă de parcuri eoliene din Azerbaidjan către Europa, prin Georgia și România. Acest proiect are ca scop diversificarea surselor de energie și întărirea securității energetice a Uniunii Europene (Ib.).

Aceste eforturi diplomatice și parteneriate strategice reflectă angajamentul României de a-și asigura securitatea energetică prin integrarea în rețelele regionale și internaționale, diversificarea surselor de aprovizionare și atragerea de investiții în infrastructura energetică.

COMBATAREA AMENINȚĂRILOR HIBRIDE ȘI PROTECȚIA INFRASTRUCTURILOR CRITICE

În actualul mediu de securitate, România se confruntă cu amenințări hibride complexe, care vizează infrastructurile critice, în special în sectorul energetic. Amenințările hibride reprezintă o combinație de metode convenționale și neconvenționale, inclusiv atacuri cibernetice,

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

România își extinde cooperarea cu alte state europene și cu organizații internaționale pentru a-și diversifica sursele de energie și a-și întări securitatea energetică. Astfel, parteneriatul strategic cu Azerbaidjan vizează diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze naturale și dezvoltarea infrastructurii energetice regionale.

România a implementat o serie de măsuri menite să întărească protecția infrastructurilor critice. Un aspect esențial este dezvoltarea unui cadru legislativ și instituțional robust, care să permită identificarea și protejarea acestor infrastructuri, fiind necesară o abordare integrată, cu strategii, proceduri și programe privind prevenirea, pregătirea, răspunsul și modalitățile de recuperare în caz de dezastre și în situații de urgență.

dezinformare și sabotaj, menite să destabilizeze funcționarea normală a societății și să submineze securitatea națională. Conform unui studiu publicat în revista *Gândirea militară românească*, regiunea Mării Negre este deosebit de vulnerabilă la astfel de amenințări ca urmare a complexității și lipsei unei arhitecturi de securitate regionale funcționale (Vevera, Georgescu, Cîrnu, 2022).

Pentru a contracara aceste amenințări, România a implementat o serie de măsuri menite să întărească protecția infrastructurilor critice. Un aspect esențial este dezvoltarea unui cadru legislativ și instituțional robust, care să permită identificarea și protejarea acestor infrastructuri, fiind necesară o abordare integrată, cu strategii, proceduri și programe privind prevenirea, pregătirea, răspunsul și modalitățile de recuperare în caz de dezastre și în situații de urgență. De asemenea, România colaborează strâns cu organizații internaționale și parteneri externi pentru a-și consolida capacitățile de apărare împotriva amenințărilor hibride. Un exemplu în acest sens este implicarea în Centrul European de Excelență pentru Combaterea Amenințărilor Hibride, înființat la Helsinki, care sprijină statele membre în dezvoltarea de strategii și politici eficiente pentru a face față acestor provocări (<https://www.hybridcoe.fi/>).

Pentru a spori reziliența sectorului energetic la amenințările hibride, România a adoptat măsuri specifice, care includ: evaluarea riscurilor, implementarea de soluții tehnologice avansate pentru detectarea și prevenirea atacurilor cibernetice și dezvoltarea de planuri de continuitate a activității în caz de incidente majore. Astfel, combaterea amenințărilor hibride și protecția infrastructurilor critice reprezintă priorități strategice pentru România. Prin dezvoltarea unui cadru legislativ adecvat, colaborarea internațională și implementarea de măsuri specifice în sectoarele vulnerabile, România își consolidează capacitatea de a face față acestor provocări complexe și de a asigura securitatea națională.

CONCLUZII

România a implementat măsuri importante în ceea ce privește securitatea națională, dar este necesară, în opinia noastră, o consolidare continuă a mecanismelor de protecție și a legislației privind securitatea cibernetică. Totodată, implicarea în inițiative

internaționale și în dezvoltarea unor soluții inovatoare, precum reactoarele nucleare modulare, demonstrează angajamentul statului pentru o tranziție energetică sustenabilă și sigură. Deși România face progrese semnificative în securizarea independenței sale energetice, mai există provocări majore, precum presiunile externe asupra deciziilor strategice și riscul corupției în implementarea marilor proiecte energetice. În acest context, adoptarea unor măsuri mai stricte de transparență și consolidarea colaborărilor cu parteneri de încredere vor fi esențiale.

În perspectivă, România trebuie să continue investițiile în modernizarea infrastructurii energetice și să își intensifice cooperarea în cadrul UE și al NATO pentru a își maximiza securitatea energetică. De asemenea, dezvoltarea tehnologiilor verzi și implementarea unei strategii coerente de educare a publicului privind securitatea energetică pot contribui semnificativ la reducerea vulnerabilităților pe termen lung. Aplicarea inteligentă a *smart power* va fi cheia succesului României în asigurarea stabilității și securității energetice într-un mediu geopolitic din ce în ce mai complex.

În concluzie, consolidarea securității energetice trebuie să fie însoțită de un efort susținut în ceea ce privește diplomația energetică regională. România trebuie să își asume un rol activ în dezvoltarea unui cadru de cooperare energetică mai solid în Europa de Est, contribuind, astfel, la stabilitatea și securitatea întregii regiuni. Printr-o abordare strategică și prin implementarea unor politici coerente, România poate deveni un actor energetic de referință la nivel european.

BIBLIOGRAFIE:

1. Băhnăreanu, C. (2008). *Riscuri și amenințări în domeniul resurselor energetice strategice*. București: Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, https://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/riscuri_si_amenintari_in_domeniul_resurselor_energetice_strategice.pdf, accesat la 6 februarie 2025.
2. Centrul de Prevenire a Conflictelor și Early Warning (2024). *Securitatea în regiunea extinsă a Mării Negre*, https://www.cpc-ew.ro/pdfs/securitatea_in_regiunea_mn.pdf, accesat la 6 februarie 2025.
3. Dumitrescu, C. (2016). *Abordări de securitate internă ale României în contextul strategiei pentru securitate energetică a Uniunii Europene*.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Aplicarea inteligentă a *smart power* va fi cheia succesului României în asigurarea stabilității și securității energetice într-un mediu geopolitic din ce în ce mai complex.

- În volumul Conferinței Științifice „New Challenges related to EU's Internal Security”. București: Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”.
4. FAOLEX (n.d.). *Securitatea energetică și performanța economică*. Food and Agriculture Organization of the United Nations, <https://faolex.fao.org/docs/pdf/rom202403.pdf>, accesat la 6 februarie 2025.
 5. Felea, C. (2018). *România este în plin „război de frontieră”. În ce măsură conștientizăm ?*, <https://www.contributors.ro/romania-este-in-plin-razboi-de-frontiera-in-ce-masura-con%c8%99tientizam/>, accesat la 6 februarie 2025.
 6. Institutul European din România (2024). *Orientări privind securitatea energetică a României*, https://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Studiul_2_-_Securitatea_energetica_RO.pdf, accesat la 7 februarie 2025.
 7. Institutul European din România (2024). *Rolul mecanismelor regionale de cooperare în contextul geopolitic actual*, https://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2024/01/Studiul-SPOS-nr-3_Mecanisme-regionale-de-cooperare_final.pdf, accesat la 7 februarie 2025.
 8. Ministerul Afacerilor Externe/MAE (2024). *Parteneriatul Strategic între România și Republica Azerbaidjan*, <https://www.mae.ro/node/5322>, accesat la 6 februarie 2025.
 9. MAE (2025). *Parteneriatul strategic România – SUA*, <https://www.mae.ro/node/4944>, accesat la 7 februarie 2025.
 10. Ministerul Energiei (2024). *Strategia Energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050*, https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2024/06/Strategia_Energetica_vf_rev_1206-1-1.pdf, accesat la 7 februarie 2025.
 11. Păcuraru, C.G. (2018). *România – Energie și Geopolitică*. București: Editura Top Form.
 12. Păcuraru, C.G. (2023). *Conflicte înghețate și componenta hibridă a războiului energetic al Rusiei*, <https://www.contributors.ro/conflicte-inghetate-si-componenta-hibrida-a-razboiului-energetic-al-rusiei/>, accesat la 7 februarie 2025.
 13. *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030* (2020), <https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2023/11/Anexa-HG-PNIESC.pdf>, accesat la 8 februarie 2025.
 14. *Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani* (2015), https://old.biblicad.ro/publicatii_proprii/2016/Maria%20Carmen%20Nadia%20PETRE_Strategia%20AR_ppt_Conferinta%20ABR_2016.pdf, accesat la 8 februarie 2025.
 15. Vevera, A.V., Georgescu, Al., Cîrnu, C.E. (2022). *Abordarea amenințărilor hibride din regiunea Mării Negre din perspectiva cadrului de protecție a infrastructurilor critice*, în revista *Gândirea militară românească*, pp. 62-79, Statul Major al Apărării.

16. <https://isc.gov.ro/Proiectul%20BRUA.html>, accesat la 6 februarie 2025.
17. <https://www.enpg.ro/romanas-offshore-wind-potential-policy-pathways-for-sustainable-development/>, accesat la 6 februarie 2025.
18. <https://www.hybridcoe.fi/>, accesat la 6 februarie 2025.
19. <https://www.mae.ro/node/49437>, accesat la 7 februarie 2025.

